

NOTATKA SŁUŻBOWA

z przeprowadzonej kontroli problemowej w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Lwowskiej 6, 55-200 Oława

Temat kontroli: Realizacja zadań w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie upoważnienia Starosty Oławskiego Nr 223/2017 z dnia 27 września 2017 r., przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie: Panią Bożenę Ciechanowską – Zastępcę Dyrektora PCPR i Panią Martę Kaczmar – inspektor ds. księgowo – kadrowych, w związku z art. 112 ust. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.).

Kontrolę przeprowadzono w dniu 17.10.2017 r., w siedzibie jednostki.

Wyjaśnień w czasie kontroli udzielali:

1. Pan Stanisław Ćwik – Dyrektor DPS
2. Pani Agata Mostowska – Kierownik działu opieki.

Przeprowadzenie kontroli odnotowano w książce kontroli pod nr 6.

Kontrolę problemową w zakresie realizacji zadań w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających w jednostce przeprowadzono w oparciu o: wizję lokalną, zapoznanie się z dokumentami służbowymi, uzyskanie informacji i wyjaśnień od Dyrektora DPS i Kierownika działu administracyjno – gospodarczego, uczestniczących w kontroli.

Celem kontroli było sprawdzenie czy Dom Pomocy Społecznej w Oławie spełnia warunki w zakresie usług opiekuńczych i wspomagających, wynikające z § 6 ust. 1 pkt 10 i ust. 2 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2012 r., poz. 964 z późn. zm.), a zwłaszcza czy mieszkańcom zapewnia się:

- świadczenie pracy socjalnej,
- organizację zajęć terapeutycznych, w tym terapii zajęciowej,
- możliwość korzystania z biblioteki lub punktu bibliotecznego oraz codziennej prasy, a także możliwość zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi domów,
- organizację świąt i uroczystości okazjonalnych oraz udział w imprezach kulturalnych i turystycznych,

- możliwość kontaktu z kapłanem i udział w praktykach religijnych, zgodnie z wyznaniem mieszkańca domu,
- regularny kontakt z dyrektorem domu w określonych dniach tygodnia i godzinach, podanych do wiadomości w dostępnym miejscu,
- sprawienie pogrzebu, zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca domu.

Podczas kontroli sprawdzono również czy DPS efektywnie realizuje usługi opiekuńcze i wspomagające, czego wyznacznikiem jest:

- zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż dwóch pracowników socjalnych na stu mieszkańców domu,
- zapewnienie mieszkańcom domu kontaktu z psychologiem,
- posiadanie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno- opiekuńczego w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy nie mniej niż 0,5 na jednego mieszkańca domu.

I ŚWIADCZENIE PRACY SOCJALNEJ

Stan mieszkańców na dzień kontroli, tj. 17.10.2017 r. wynosił 110 osób. Dla 110 mieszkańców Dom Pomocy Społecznej w Oławie, celem efektywnego realizowania usług opiekuńczych i wspomagających, powinien zatrudniać pracowników socjalnych w przeliczeniu na pełny etat w wymiarze min 2,2 etatu. W jednostce pracą socjalną zajmują się 3 osoby zatrudnione w łącznym wymiarze czasu pracy 2,20 etatu:

1. Pani U.Z.

- Stanowisko: Starszy specjalista pracy socjalnej - koordynator
- Kwalifikacje: ukończone studia wyższe na Uniwersytecie Wrocławskim na kierunku socjologia (data ukończenia: IV.2004 r.)
- Zatrudniona od: 04.07.1994 r. (na obecnym stanowisku od 03.11.2008 r.)
- Wymiar czasu pracy: 1 etat

2. Pani M.B.

- Stanowisko: Starszy specjalista pracy socjalnej
- Kwalifikacje: ukończona Szkoła Policealna Pracowników Służb Społecznych w zawodzie pracownik socjalny; specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego

- Zatrudniona od: 10.01.2003 r. (w tym na obecnym stanowisku)
- Wymiar czasu pracy: 1 etat

3. Pani A.K.

- Stanowisko: Pracownik socjalny
- Kwalifikacje: ukończone studia wyższe na Uniwersytecie Wrocławskim na kierunku socjologia (data ukończenia: IX.2005 r.)
- Zatrudniona od: 01.07.2008 r. (na obecnym stanowisku od 01.01.2016 r.)
- Wymiar czasu pracy: 0,2 etatu

Z analizy zakresu czynności wybranej osoby zajmującej się świadczeniem pracy socjalnej wynika, że prowadzi ona sprawy mieszkańca od momentu skierowania do Domu Pomocy Społecznej do czasu opuszczenia go a do szczegółowych jej obowiązków należą:

- ustalanie aktualnej sytuacji socjalno – bytowej osoby skierowanej do DPS;
- informowanie osoby skierowanej do DPS o zasadach pobytu w DPS i sposobie funkcjonowania Domu;
- szczegółowa analiza dokumentacji osoby skierowanej do DPS;
- uczestniczenie w przyjęciu do Domu nowego mieszkańca i w opracowywaniu planu indywidualnej opieki;
- właściwe prowadzenie, zabezpieczenie, przechowywanie, archiwizowanie dokumentacji dotyczącej poszczególnych mieszkańców;
- współpraca z innymi pracownikami oraz lekarzami;
- udział we właściwym rozpoznaniu i realizacji potrzeb i życzeń mieszkańców z uwzględnieniem możliwości ich realizacji, osobowości i zainteresowań;
- współpraca przy organizacji spotkań integracyjnych mieszkańców Domu i spotkań integracyjnych z mieszkańcami innych domów i ze środowiskiem lokalnym;
- zabezpieczanie przedmiotów i rzeczy złożonych do depozytu;
- prowadzenie i właściwe zabezpieczenie księgi depozytów, prowadzenie dokumentacji spraw depozytowych;
- aktualizowanie pracy mieszkańca oraz aktualizowanie udzielanych przez niego upoważnień;

- prowadzenie dokumentacji potwierdzającej stan mieszkańców w danym dniu, rejestr urlopów i innej;
- zaopatrywanie mieszkańców w odzież, obuwie i inne przedmioty i rzeczy oraz środki higieny osobistej;
- dokonywanie zakupów produktów spożywczych, napoi, papierosów i innych dla mieszkańców;
- realizowanie wyznaczonych zadań wynikających z zakresu pracy kulturalno – oświatowej;
- organizowanie pogrzebów;
- wykonywanie innych czynności.

Wnioski:

DPS w Oławie zapewnia mieszkańcom świadczenie pracy socjalnej. Wielkość zatrudnienia osób zajmujących się świadczeniem pracy socjalnej w stosunku do liczby mieszkańców jest na minimalnym poziomie ale zgodna z wymogami. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora DPS (Załącznik – Dane pracowników socjalnych, terapeutów i rehabilitanta zatrudnionych w DPS w Oławie) pracownicy zatrudnieni do pracy socjalnej mają odpowiednie uprawnienia, zgodne z ustawą o pomocy społecznej.

II ORGANIZACJA ZAJĘĆ TERAPEUTYCZNYCH, W TYM TERAPII ZAJĘCIOWEJ

W DPS w Oławie prowadzone są zajęcia terapeutyczne, kulturalno – oświatowe oraz rehabilitacyjne. Do prowadzenia tych zajęć zatrudnione są 3 osoby w ramach 2,8 etatu:

1. Pani A.K.
 - Stanowisko: Terapeuta
 - Kwalifikacje: ukończone studia wyższe na Uniwersytecie Wrocławskim na kierunku socjologia (data ukończenia: IX.2005 r.)
 - Zatrudniona od: 01.07.2008 r.
 - Wymiar czasu pracy: 0,8 etatu
2. Pani A.P.
 - Stanowisko: Instruktor terapii zajęciowej

- Kwalifikacje: Policealna Szkoła Animacji Środowiska i Terapii II P- terapeuta zajęciowy
- Zatrudniona od: 25.10.1999 r. (w tym na obecnym stanowisku)
- Wymiar czasu pracy: 1 etat

3. Pani T.D.

- Stanowisko: Starszy terapeuta - Rehabilitant
- Kwalifikacje: ukończone studia na Akademii Wychowania Fizycznego – kierunek fizjoterapia
- Zatrudniona od: 01.08.2002 r. (w tym na obecnym stanowisku)
- Wymiar czasu pracy: 1 etat

Do obowiązków terapeutów (w tym zajęciowych) należą w szczególności:

- rozpoznawanie potrzeb i życzeń mieszkańca i udział w ich zaspokajaniu z uwzględnieniem osobowości i zainteresowań indywidualnych;
- kształtowanie prawidłowych postaw i wzajemnych stosunków międzyludzkich;
- pomaganie mieszkańcom w rozwijaniu ich indywidualnych zainteresowań;
- udział w ustalaniu form terapii i rozwoju zajęć dostosowanych do indywidualnych możliwości i zainteresowań mieszkańców;
- opracowywanie indywidualnych planów terapii zajęciowej ze szczególnym uwzględnieniem osób o ograniczonych możliwościach w samodzielnym poruszaniu się i leżących- na bieżąco nadzoruje i koordynuje ich realizację;
- stwarzanie możliwości pracy w ogródku;
- wdrażanie, zachęcanie i uczenie mieszkańca ważnych umiejętności (aktywizacja mieszkańca)- obsługiwanie siebie, porozumiewanie się, kontrolowanie trudnych zachowań;
- aktywne uczestnictwo w realizacji indywidualnego programu wspierania mieszkańca;
- opracowywanie programu, organizacja grup i prowadzenie zajęć w ramach terapii zajęciowej, dostosowanej do indywidualnych możliwości mieszkańców;
- udział w pracach zespołów opiekuńczo- terapeutycznych;
- współdziałanie i aktywizowanie mieszkańców do organizowania wieczorków, zabaw, wspólnych kolacji z okazji świąt, imienin czy urodzin.

- organizacja i udział w spotkaniach integracyjnych w ramach DPS oraz innych Domów, organizowanie wieczorków, wspólnych kolacji z okazji np. świąt, imienin czy urodzin;
- prowadzenie punktu bibliotecznego- współpraca z Biblioteką Miejską w Oławie;
- współpraca z Ośrodkiem Kultury w organizacji wspólnych imprez, oraz w ramach integracji ze środowiskiem lokalnym, uczestnictwo w imprezach organizowanych przez Ośrodek Kultury i inne placówki kulturalno- oświatowe;
- organizowanie wyjść do kina, teatru, operetki, na koncerty, wycieczek pieszych, autokarowych;
- nadzór i organizacja tzw. "życia świetlicowego" poprzez własne imprezy;
- prowadzenie kroniki z życia DPS-u;
- uczestnictwo w realizacji programu świadczeń szczególnych na rzecz mieszkańców;
- opracowywanie ramowych programów miesięcznych w zakresie pracy kulturalno – oświatowej z mieszkańcami.

Do obowiązków rehabilitanta należą w szczególności:

- wykonywanie zleceń lekarskich dotyczących rehabilitacji mieszkańców DPS (wykonywanie zabiegów masażu);
- wykonywanie zabiegów kinezyterapeutycznych (gimnastyka poranna na odcinkach mieszkalnych, ćwiczenia bierne, czynne i czynno-bierne u mieszkańców na salach mieszkalnych i na Sali gimnastycznej – zgodnie z rozkładem określonym na bieżąco);
- pionizacja leżących i nauka chodu;
- sumienne dobieranie ćwiczeń usprawniających i poprawiających układ krążeniowo – oddechowy mieszkańców.

W Domu Pomocy Społecznej w Oławie zajęcia terapeutyczne i rehabilitacyjne odbywają się w trzech pomieszczeniach: w świetlicy, pracowni i sali ćwiczeń (z wyodrębnionym pomieszczeniem do rehabilitacji). Część zajęć, w zależności od pory roku i pogody, odbywa się również na zewnątrz Domu na terenach zielonych. W trakcie kontroli przeprowadzono wizję lokalną w/w pomieszczeń:

Świetlica:

Pomieszczenie znajdujące się na piętrze, wyposażone w stoły, krzesła, telewizor, stolik z prasą do czytania. W trakcie kontroli w świetlicy odbywały się zajęcia manualne: wyszywanie, rysowanie, pisanie a także czytanie, w zajęciach uczestniczyło 16 osób. Obecna była terapeuta zajęciowy.

Pracownia:

Pomieszczenie znajdujące się na parterze, wyposażone w stoły i krzesła, stanowiska komputerowe, telewizor. W pomieszczeniu dostępne gazety do czytania. Na ścianach i półkach wystawione prace mieszkańców. W pracowni odbywają się zajęcia manualne, precyzyjne. W trakcie kontroli nie odbywały się zajęcia ze względu na trwającą w tym czasie mszę w kaplicy (wyjaśnienia instruktorki obecnej w pracowni).

Sala do ćwiczeń i pomieszczenie do rehabilitacji:

Sala do ćwiczeń znajduje się na parterze i wyposażona jest w sprzęt do ćwiczeń: rowery stacjonarne treningowe (2 szt.), rotor zespolony do ćwiczeń rąk i nóg, stepper, bieżnia, rotor automatyczny do ćwiczeń ręcznych i nożnych, fotel do ćwiczeń kończyn dolnych z oporem, przyrząd do ćwiczeń stawów biodrowych, atlas do ćwiczeń oporowych, rąk i nóg, stół do ćwiczeń manualnych, rotor do ćwiczeń ręcznych i nożnych, UGUL z wyposażeniem, ławka do ćwiczeń, stół rehabilitacyjny, inne przyrządy do ćwiczeń: piłki, piłki lekarskie, ciężarki. Do fizjoterapii wykorzystywane są wyodrębnione pomieszczenia, w których wykonuje się m.in. masaże, elektroterapi i inne zlecane przez lekarza. Pomieszczenia wyposażone są w: stoły do zabiegów, lampy solux do nagrzewania, sprzęt do elektrostymulacji, galwanizacji, jonoforezy, krzesła, wagę, parawany. Zabiegi fizjoterapeutyczne zleca lekarz, średnio wykonuje się od 1 do 2 zabiegów dziennie. W trakcie kontroli na sali ćwiczeń obecnych było 8 osób oraz rehabilitantka.

Zajęcia terapeutyczne i rehabilitacyjne odbywają się w systemie ciągłym w godzinach od 8:00 do 17:30 (z przerwami na posiłki) na podstawie planów pracy opracowywanych na każdy tydzień, osobno dla zajęć terapeutycznych oraz kulturalno – oświatowych oraz na dany miesiąc dla zajęć rehabilitacyjnych. W ramach kontroli poproszono o dwa losowo wybrane plany tygodniowe zajęć terapeutycznych i kulturalno- oświatowych oraz plan rehabilitacji na m-c październik 2017 r. (Załączniki do niniejszej notatki).

Zgodnie z planami na okresy od 18.09.2017 r. do 22.09.2017 r. oraz od 16.10.2017 r. do 21.10.2017 r. zajęcia z mieszkańcami odbywają się od poniedziałku do soboty i w wybranych okresach obejmowały takie zajęcia jak:

zajęcia terapeutyczne

wykonywanie maskotek z tkanin, mozaika z kolorowych gazet – wycinanie, prucie, zwijanie, robótki ręczne, odrysowywanie i wycinanie kształtów, mozaiki- tworzenie kompozycji, kolorowanie, przyszywanie guzików, plastelinowe wyklejanki, wyklejanki z bibuły, malowanie farbami, rozwiązywanie krzyżówek, gry świetlicowe, wycinanie wzorów, wycinanki z kolorowego papieru, szycie ozdób z tkanin, wyklejanki z bibuły, kolorowanie gotowych wzorów, dekorowanie słoiczków i butelek, ozdabianie szklanych pojemników, wykonywanie dekoracji na zabawę, dekorowanie świetlicy, przygotowywanie konkursów na zabawę, zabawa mieszkańców, wykonywanie kolażu z kolorowych gazet, malowanie farbami, odrysowywanie i wycinanie kształtów, odnawianie starych przedmiotów, wykonywanie drobnych elementów dekoracyjnych, zajęcia krawieckie- drobne przeróbki odzieży, wykonywanie obrazków metodą Qulingu – trening pamięci, pielęgnacja roślin w ogrodzie, wyklejanie z kolorowego papieru, kolorowanie obrazków, wyklejanie obrazków z kolorowego papieru – ćwiczenia na spostrzegawczość, wykonywanie obrazków z kolorowego papieru, prucie dzianin i zwijanie wełny, zajęcia krawieckie- reperacja odzieży, wykonywanie lawendowych torebek, wykonywanie odlewów gipsowych, jesienne porządki w ogrodzie, zabawa z okazji dnia seniora, zajęcia komputerowe.

spotkania kulturalno - oświatowe

zajęcia „Idzie jesień” – przysłowia i powiedzonka o jesieni zajęcia, rozmowy indywidualne z mieszkańcami, rozwiązywanie krzyżówek, zebrania mieszkańców, zajęcia „czy sport to zdrowie- jaki?, kiedy? I dla kogo? – szukamy odpowiedzi, wspólne śpiewanie, „w co się bawić”- ulubione gry i zabawy, rozwiązywanie krzyżówek, szarady, zmiany w krajobrazie – opisujemy góry jesienią, Wiersz na każdy dzień- czytamy, przygotowania do zabawy: dekoracje świetlicy, konkursy, poczęstunek, zabawa, ciekawostki z prasy lokalnej.

zajęcia z opiekunami, pracownikami socjalnymi np.:

gry w domino, rozwiązywanie krzyżówek, muzykoterapia, porządki w ogrodzie, gra w warcaby, oglądanie TV, rozpoznawanie kształtów, zajęcia manualne- ugniatamy plastelinę, wspólne rozmowy, zabawy piłką, podziwianie krajobrazu jesieni, oglądanie zdjęć sprzed lat, spacer w ogrodzie, malowanie, układanie rymowanek, przegląd prasy z tygodnia, rozmowy z

mieszkańcami, przygotowania do Mszy Św., słuchanie wybranych melodii, ćwiczenia dłoni i nadgarstków, wykonywanie dekoracji, wycinanie wzorów, kolorowanie wzorów, zwijanie kłębków wełny, reperowanie odzieży, wycinanie kolorowych liści, gry w chińczyka, opisywanie fotografii, odnajdywanie różnic na obrazkach, wspomnianie wydarzeń z dawnych lat, obserwowanie zmian w przyrodzie, oglądanie kolorowych czasopism, zabawa zegarem, wykonywanie prostych działań matematycznych, opowiadanie anegdot, sprzątanie w szafach, czytanie wierszy.

Zajęcia rehabilitacyjne odbywają się codziennie w godzinach 7:40 – 15:10 według miesięcznego planu, w formie porannej gimnastyki na odcinkach mieszkalnych, zajęć na sali gimnastycznej, zabiegów z fizykoterapii i gimnastyki przyłóżkowej osób niekorzystających z sali gimnastycznej.

Z zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych korzysta ok. 60 % - 70 % mieszkańców (informacja pozyskana od Dyrektora DPS w Oławie).

Osoby leżące mają zapewnione indywidualne zajęcia terapeutyczne a także rehabilitacyjne w pokojach.

W DPS prowadzone są zeszyty odnośnie prowadzonych zajęć terapeutycznych i rehabilitacyjnych, w których odnotowuje się osoby w nich uczestniczące i z których wynika, że np. w dniu kontroli, tj. 17.10.2017 r. w zajęciach terapeutycznych w pracowni uczestniczyło 15 osób, w terapii zajęciowej w świetlicy uczestniczyło 19 osób a z zajęć rehabilitacyjnych korzystało 26 osób natomiast kinezyterapia na odcinkach mieszkalnych została przeprowadzona dla 9 osób.

Dodatkowo w indywidualnych planach wspierania mieszkańca odnotowuje się okresowo (średnio co 3 m-ce) jego aktywność w zajęciach terapeutycznych i rehabilitacyjnych. W celach kontrolnych sprawdzono wpisy do indywidualnych planów terapii zajęciowej w roku bieżącym 5 losowo wybranych mieszkańców, w tym 2 leżących:

1. E.K.

Udział w zajęciach terapeutycznych:

03.03.2017 r. – wykonywanie kartek okolicznościowych i obrazków metodą quillingo;

22.06.2017 r. – bierny udział w zajęciach z powodu uszkodzenia ręki;
29.06.2017 r. – udział w spotkaniach i rozmowach indywidualnych;
29.09.2017 r. – włączanie się w działania wolontariuszy, udział w spotkaniach okolicznościowych, w zajęciach indywidualnych, rozmowy.
05.10.2017 r. – proste prace z zakresu papieroplastyki.

Udział w zajęciach rehabilitacyjnych:

09.05.2017 r., 25.07.2017 r. – mieszkanka samodzielnie spaceruje z balkonikiem,
04.10.2017 r. – obecnie nie korzysta z rehabilitacji.

2. K.T.

Udział w zajęciach terapeutycznych (w tym terapii zajęciowej):

03.03.2017 r. – zwijanie wełny, ugniatanie gazet, wydzieranki – trudność z wykonywaniem prostych czynności;
30.03.2017 r. – rozmowy indywidualne, wspomnienia;
22.06.2017 r. – bierny udział w zajęciach terapeutycznych;
29.06.2017 r. – rozmowy indywidualne;
29.09.2017 r. – zajęcia indywidualne w pokoju mieszkanki;
05.10.2017 r. - bierny udział w zajęciach terapeutycznych.

Udział w zajęciach rehabilitacyjnych:

09.05.2017 r. – mieszkanka nie bierze udziału w zajęciach rehabilitacyjnych;
04.10.2017 r. – mieszkanka czasami korzysta z ćwiczeń na sali gimnastycznej (rotor dla kończyn górnych, ćwiczenia na poduszeczkach KKG).

3. S.K.

Udział w zajęciach terapeutycznych (w tym terapii zajęciowej):

30.03.2017 r. – ze względu na stan zdrowia nie bierze udziału w zajęciach ogólnych, rozmowy indywidualne;
20.04.2017 r. – mieszkanka nie bierze udziału w zajęciach.
27.06.2017 r. – mieszkanka nie bierze udziału w zajęciach.
29.06.2017 r. – biernie uczestniczy w spotkaniach w pokoju;

29.09.2017 r. – bierny udział w spotkaniach indywidualnych (zły stan zdrowia);

03.10.2017 r. – mieszkanka nie bierze udziału w zajęciach.

Udział w zajęciach rehabilitacyjnych:

09.01.2017 r., 23.03.2017 r., 10.07.2017 r., 02.10.2017 r. – mieszkanka nie bierze udziału w zajęciach rehabilitacyjnych ze względu na głęboką demencję i brak kontaktu.

4. H.B. (mieszkanka leżąca)

Udział w zajęciach terapeutycznych (w tym terapii zajęciowej):

30.03.2017 r. – zajęcia indywidualne w pokoju mieszkanki – czytanie bajek;

14.06.2017 r. – wspólne spacery, czytanie bajek;

28.09.2017 r. – odwiedziny w pokoju mieszkanki, próby czytania, śpiewanie.

30.03.2017 r., 29.06.2017 r., 02.10.2017 r. – nie bierze udziału w terapii zajęciowej ze względu na zły stan zdrowia.

Udział w zajęciach rehabilitacyjnych:

15.02.2017 r., 16.06.2017 r., 03.10.2017 r. – mieszkanka leżąca, głęboka demencja, objęta gimnastyką przyłożkową.

5. M.S. (mieszkanka leżąca)

Udział w zajęciach terapeutycznych (w tym terapii zajęciowej):

03.2017 r., 06.2017 r., 09.2017 r. – bierny udział w zajęciach indywidualnych w pokoju mieszkanki;

20.04.2017 r. – nie bierze udziału w terapii zajęciowej;

27.06.2017 r. – bierny udział w zajęciach organizowanych na tarasie;

03.10.2017 r. – bierny udział w zajęciach.

Udział w zajęciach rehabilitacyjnych:

03.07.2017 r., 03.10.2017 r. – mieszkanka w głębokiej demencji, bez kontaktu, objęta gimnastyką przyłożkową – ćwiczenia bierne.

Wnioski:

DPS w Oławie zapewnia mieszkańcom zajęcia terapeutyczne oraz rehabilitacyjne odbywające się w systemie ciągłym, obejmujące np.: terapie manualne, muzykoterapię, zabawy, gry, pogadanki, zajęcia na Sali gimnastycznej, zabiegi z fizykoterapii, gimnastykę przyłóżkową, choć jak wynika z analizy dokumentów i rozmowy z Dyrektorem DPS i kierownikiem działu opieki, nie wszyscy z nich korzystają – z powodu złego stanu zdrowia lub niechęci do jakiegokolwiek aktywności. Do prowadzenia zajęć zatrudnione są trzy osoby. W Domu znajdują się pomieszczenia, w których odbywają się zajęcia. Przeprowadzanie zajęć jest dokumentowane poprzez: odnotowywanie osób uczestniczących w zajęciach w specjalnie założonych zeszytach, odrębnych dla poszczególnych form terapii, oraz dodatkowo w indywidualnych planach wspierania mieszkańca (okresowo co ok. 3 m-ce). Sala gimnastyczna wyposażona jest w różnorodne urządzenia i przyrządy, jednak zdaniem Pani rehabilitant przydałby się jeszcze jeden rotor automatyczny do ćwiczeń ręcznych i nożnych.

III. MOŻLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z BIBLIOTEKI ORAZ CODZIENNEJ PRASY, A TAKŻE MOŻLIWOŚĆ ZAPOZNANIA SIĘ Z PRZEPISAMI PRAWNYMI DOTYCZĄCYMI DOMU

Biblioteka w Domu znajduje się na 1 piętrze. Pomieszczenie wyposażone jest w regały na których poukładane są książki. Pracownikiem, który prowadzi punkt biblioteczny jest Instruktor ds. kulturalno- oświatowych. Mieszkańcy mogą korzystać ze zbiorów bibliotecznych na miejscu jak również wypożyczać do swoich pokoi mieszkalnych. Dom współpracuje z Biblioteką Miejską zgodnie z rozporządzeniem ministra pracy i polityki społecznej w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w domach pomocy społecznej oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi (Dz. U. z 2012 r. poz.1291) dzięki czemu raz w roku odbywa się wymiana książek znajdujących się w punkcie bibliotecznym DPS i mieszkańcy mają dostęp do urozmaiconych zbiorów.

Codzienna prasa udostępniana jest mieszkańcom w świetlicy. Dom prenumeruje następującą prasę (prenumerata na okres 01-12/2017 r. Faktura Vat Nr FVU/PR/8429/16 z dnia 12.12.2016 r. – RUCH S.A.):

- „Pani Domu”,
- „Gazeta Wrocławska”
- „Gazeta Podatkowa”,

która jest wysyłana do Domu Pomocy Społecznej w Oławie.

Oprócz w/w kupuje się także Lokalną gazetę – „Gazeta powiatowa - wiadomości oławskie”, która dostarczana jest raz w tygodniu w czwartek przez pracowników socjalnych (Faktura Vat Nr FV/28/17 z dnia 30.09.2017 r. za zakup prasy w m-cu wrześniu 2017 r.).

Dodatkowo, do DPS dostarczane są, przez księdza zatrudnionego w DPS, tygodniki: „Niedziela” i „Gość Niedzielny”, a także zakupywane są, przez pracowników socjalnych bądź inne osoby zatrudnione w DPS, gazety na indywidualne życzenie mieszkańców.

Mieszkańcy mogą czytać prasę w świetlicy bądź też w pokojach mieszkalnych.

DPS zapewnia mieszkańcom możliwość zapoznania się z przepisami prawnymi dotyczącymi Domu poprzez tablicę informacyjną, która znajduje się na parterze. Na dzień kontroli na tablicy znajdowały się następujące informacje:

- Regulamin Samorządu Mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Oławie;
- Spis obowiązujących aktów prawnych, wraz z informacją gdzie są dostępne – u pracowników socjalnych;
- Informacja o tym gdzie znajduje się rejestr skarg i wniosków – sekretariat;
- Informacja o terminach i godzinach w jakich Dyrektor DPS przyjmuje skargi i wnioski;
- Regulamin w sprawie postępowania z depozytami wartościowymi w DPS w Oławie;
- Kartka z kalendarza na tydzień 16.10.2017 r. – 22.10.2017 r., (imieniny);
- Informacja o zabawie, która odbędzie się 19.10.2017 r. o godz. 14:30;
- Plan pracy kulturalno – oświatowej i zajęć terapeutycznych na 16.10.2017 r. – 20.10.2017 r.
- Dane kontaktowe do: Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, Rzecznika Praw Obywatelskich, Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Sądu Rejonowego w Oławie, Rzecznika Praw Pacjenta.
- Dni i godziny otwarcia kasy;
- Informacja o możliwości składania skarg i wniosków w biurze pracowników socjalnych.

Dodatkowo mieszkańcy w dniu przyjęcia zapoznawani są z najważniejszymi przepisami dotyczącymi domu, w tym z regulaminem praw i obowiązków, co potwierdzone jest składanym przez nich własnoręcznym podpisem (jeżeli nie jest to niemożliwe ze względu na stan zdrowia). Przepisami prawnymi dotyczącymi funkcjonowania Domu zapoznać się można również w pokoju pracowników socjalnych.

Wnioski:

DPS zapewnia mieszkańcom korzystanie z punktu bibliotecznego, codziennej prasy, oraz zapewnia możliwość zapoznania się z przepisami dotyczącymi Domu.

IV. ORGANIZACJA ŚWIĄT UROCZYŚĆCI OKAZJONALNYCH ORAZ UDZIAŁ W IMPREZACH KULTURALNYCH I TURYSTYCZNYCH

Dom aktywizuje mieszkańców do organizowania wieczorków, zabaw, kolacji z okazji świąt, imienin czy urodzin, odpowiedzialni za to są w szczególności terapeuta zajęciowy oraz Instruktor ds. kulturalno-oświatowych. Wystrój budynku Domu dostosowywany jest do Świąt, zdarzeń okazjonalnych i czasowych (pory roku) i odpowiedzialny za to zadanie jest terapeuta zajęciowy. Mieszkańcy w okresie przed Świątami wykonują prace manualne, których efektem są ozdoby świąteczne. Święta Bożego Narodzenia oraz Wielkiej Nocy organizowane są zgodnie z tradycją, z uwzględnieniem obrządków religijnych, tradycyjnych potraw i innych zwyczajów. W Święta Bożego Narodzenia mieszkańcy spotykają się na stołówce i uczestniczą w uroczystej kolacji, natomiast w Święta Wielkiej Nocy w uroczystym śniadaniu. W Domu chętni mieszkańcy obchodzą również urodziny i imieniny a także inne uroczystości: Walentynki, Dzień Babci i Dziadka itp.

Dodatkowo mieszkańcy mają zapewnione uczestniczenie w różnych imprezach i spotkaniach, wyjazdach. W 2017 r. były to np. (Załącznik – Wykaz imprez i spotkań mieszkańców DPS):

- Występy dzieci (np. Jasełka);
- Spotkania z młodzieżą;
- Zabawy np. walentynkowo - karnawałowa;
- Wyjazd na obchody Święta Flagi w Starostwie w Oławie;
- Majówka – gry, zabawy, grillowanie;
- Występ chóru;
- Wyjazdy na turnieje (gra w Chińczyka – wyjazd do Ziębic, gra w tysiąca – wyjazd do DPS Wrocław);
- Wyjazd na Pielgrzymkę do Henrykowa;
- Spartakiada Osób Niepełnosprawnych.

Wnioski:

DPS organizuje mieszkańcom Święta i inne uroczystości oraz zapewnia udział w imprezach kulturalnych i turystycznych w miarę możliwości organizacyjnych i zdrowotnych mieszkańców.

V. MOŻLIWOŚĆ KONTAKTU Z KAPŁANEM I UDZIAŁ W PRAKTYKACH RELIGIJNYCH, ZGODNIE Z WYZNANIEM MIESZKAŃCA DOMU I SPRAWIENIE POGRZEBU ZGODNIE Z WYZNANIEM

Dyrektor DPS w Oławie zatrudnia na umowę o pracę w ramach 0,17 etatu kapłana, do którego najważniejszych obowiązków należą:

- zapewnianie opieki duszpasterskiej dla mieszkańców;
- prowadzenie nabożeństw w kaplicy Domu wg ustalonego planu;
- spotkania grupowe i indywidualne z mieszkańcami;
- prowadzenie obrzędu pogrzebowego zmarłych mieszkańców.

Msze odbywają się z reguły trzy razy w tygodniu: wtorek, czwartek, sobota, jak również w Święta zgodnie z tradycją katolicką. Opiekunki pomagają mieszkańcom przygotować się do mszy. W trakcie kontroli (wtorek) trwała msza, w której uczestniczyli mieszkańcy. Wszyscy zamieszkujący Dom na dzień kontroli są katolikami. Kapłan zapewnia mieszkańcom leżącym indywidualne spotkania w pokojach, udziela im sakramentów, komunii.

W Domu istnieją ustne procedury postępowania w razie śmierci mieszkańca i organizowania pogrzebu. Już w dniu przyjęcia nowego mieszkańca, podczas ustalania indywidualnego planu wspierania mieszkańca, uzyskuje się od niego informacje o religii i dyspozycję odnośnie pochówku, a także odnośnie osoby utrzymującej z nim kontakt. W chwili śmierci pracownik socjalny lub pielęgniarka na dyżurze powiadamiają rodzinę i wybrany wcześniej przez mieszkańca zakład pogrzebowy. Powiadamia się również instytucje takie jak PCPR oraz ZUS/KRUS. Dom załatwia wszystkie formalności związane z pochówkiem odnośnie osób samotnych (karta zgonu, akt zgonu, ZUS/KRUS, wybór zakładu pogrzebowego – w zależności od źródła finansowania – środki własne, środki z pomocy społecznej). W pogrzebie uczestniczą pracownicy i mieszkańcy. W przypadku osób mających rodzinę, to ona organizuje pogrzeb i załatwia formalności.

Wnioski:

DPS w Oławie zapewnia mieszkańcom kontakt z kapłanem oraz organizuje pochówek w razie śmierci mieszkańca.

VI. REGULARNY KONTAKT Z DYREKTOREM W OKREŚLONYCH DNIACH TYGODNIA I GODZINACH PODANYCH DO WIADOMOŚCI W DOSTĘPNYM MIEJSCU

Informacja o dniach tygodnia i godzinach, w których Dyrektor przyjmuje mieszkańców dostępna jest na tablicach ogłoszeń na parterze i I piętrze Domu. Zgodnie z informacją Dyrektor przyjmuje mieszkańców w każdy dzień roboczy w godzinach 8:30 – 10:00. Dodatkowo informacja o spotkaniach z Dyrektorem zawarta jest w Regulaminie Samorządu Mieszkańców, zgodnie z którym oprócz tych codziennych indywidualnych kontaktów z Dyrektorem organizowane są w każdą środę o godz. 10:00 ogólne spotkania mieszkańców z Dyrektorem Domu. Każde takie spotkanie odnotowywane jest, wraz z krótkim opisem dotyczącym liczby uczestniczących mieszkańców oraz omawianych spraw, w Księżce Zebrań Mieszkańców DPS z Dyrektorem. W celach kontrolnych przeanalizowano wpisy z książki zebrań z której wynika, że spotkania nie odbywają się regularnie zgodnie z zapisem Regulaminu w każdą środę. Dyrektor wyjaśnił, że spotkania nie są organizowane tak często w związku ze zmianą struktury mieszkańców, którzy coraz mniej uczestniczą w spotkaniach. Przedłożono notatki ze spotkań z Dyrektorem w 2017 roku (09.04.2017 r., 07.06.2017 i 20.09.2017 r.). Z zapisów w książce wynika, że w spotkaniach z Dyrektorem uczestniczy ok. 40 – 50 mieszkańców oraz dodatkowo kierownik działu opieki, pracownik socjalny, terapeuta zajęciowy, opiekunka i omawiane były następujące sprawy:

- zmiana struktury mieszkańców;
- zachęcanie do zgłaszania wszelkich spraw i problemów na bieżąco;
- witanie nowych mieszkańców;
- sprawy związane ze zbliżającymi się Świątami Wielkiej Nocy;
- sprawy organizacyjne: zgłaszanie urlopów;
- sprawy bieżące: szacunek dla wspólnego mienia, życzliwość i wyrozumiałość dla innych, zasady współżycia, pożyczanie pieniędzy między mieszkańcami, ostrzeżenie przed nieuczciwymi osobami, przypomnienie o możliwości skorzystania z pomocy w załatwianiu spraw;
- zachęcanie do aktywnego spędzania czasu, spaceru na powietrzu, korzystanie z wolontariatu;
- przypomnienie regulaminu praw i obowiązków mieszkańcom;

- omawianie propozycji zajęć terapeutycznych, zachęcanie mieszkańców do uczestniczenia w nich;
- dyskusje.

Na jednym z zebrań, jak wynika z notatki, jeden z mieszkańców poprosił o zwiększenie częstotliwości zebrań (przynajmniej raz w miesiącu).

Zarówno w Regulaminie organizacyjnym DPS jak również w Regulaminie Samorządu Mieszkańców, mieszkańcom zagwarantowano możliwość składania skarg i wniosków dotyczących działalności Domu, pracy personelu. Skargi i wnioski rozpatruje Dyrektor. Zgodnie z informacją wywieszoną na tablicy ogłoszeń rejestr skarg i wniosków znajduje się w sekretariacie DPS – pokój 212, budynek D, skargi i wnioski można także zgłaszać w biurze pracowników socjalnych od poniedziałku do piątku w godz. 8:00 – 16:00. W celach kontrolnych poproszono o wgląd do rejestru skarg i wniosków (Załącznik). Rejestr został założony 12.06.1998 r. i znajdują się w nim trzy zapisy:

- z dnia 04.07.2002 r. – dotyczy niewłaściwego zachowania pracowników – wejście do pokoju i zabranie szklanek bez wiedzy mieszkańca; sposób rozwiązania sprawy – spotkanie z pracownikami;
- z dnia 12.08.2002 r. – niewłaściwe zachowanie mieszkańca będącego pod wpływem alkoholu; sposób załatwienia sprawy – zawiadomienie KPP w Oławie, sprawę umorzono;
- z dnia 28.12.2015 r. – brak Internetu; sposób załatwienia – wyjaśnienie przyczyn braku Internetu.

W dniu 26.10.2017 roku do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oławie zgłosił się mieszkaniec Domu Pomocy Społecznej w Oławie przy ul. Lwowskiej 6, Pan **E.S.**- l.68.

Mieszkaniec zgłosił następujące fakty:

- W dniach od 06.09.2017 r. do 13.10.2017 r. przebywał jako pacjent w szpitalu rehabilitacyjnym w Wołowie. Do szpitala odwoził go kierowca DPS-u, który pomógł mu w dojściu z bagażami do szpitala. W dniu zakończenia leczenia tj.13.10.2017 r. przyjechała po niego Pani z DPS-u (nazwiska nie zna), która odmówiła pomocy przy przeniesieniu bagaży do samochodu stwierdzając cyt: „*ja nie jestem Pana tragarzem*”, „*łaskę zrobiłam, że po Pana przyjechałam i wożę Pana d...*”

- Pan Strzelczak próbował zgłosić zaistniałe fakty Dyrektorowi Domu, lecz ten skwitował: „ że ocena pracowników należy do niego a nie do mieszkańca Domu”. Podobna reakcja Dyrektora wystąpiła w przypadku zgłoszenia niezadowolenia z usług lekarza zatrudnionego w DPS-ie Pana J. Obecnie Pan S. korzysta z usług lekarzy zatrudnionych w przychodni szpitala powiatowego i jest zadowolony.
- Ponadto zgłosił, że do dnia wizyty w PCPR (26.10.17 r.) w Domu Pomocy Społecznej nie włączono ogrzewania. Jest zimno i mieszkańcy leżą bądź siedzą otuleni (śmierdzącymi) kołdrami.

Skarg Pana E.S. nie odnotowano w rejestrze skarg i wniosków

Wnioski:

Dom Pomocy Społecznej w Oławie zapewnia mieszkańcom kontakt z Dyrektorem zarówno poprzez indywidualne spotkania jak i grupowe zebrania. Częstotliwość zebrań z Dyrektorem nie jest zgodna z zapisami w aktach wewnętrznych (Regulamin Samorządu Mieszkańców) – spotkania powinny się odbywać w każdą środę a w 2017 r. a do dnia kontroli odbyły się trzy zebrania (średnio co 3 miesiące). Informacja odnośnie dni tygodnia i godzin przyjmowania Dyrektora jest wywieszona w widocznym miejscu, na tablicach ogłoszeń. W DPS założony jest rejestr skarg – od 1998 r. odnotowano 3 skargi. Brak w rejestrze skargi Pana E.S.

VII. ZAPEWNIENIE KONTAKTU Z PSYCHOLOGIEM

Dom Pomocy Społecznej w Oławie zapewnia mieszkańcom kontakt z psychologiem i innymi specjalistami na ogólnie dostępnych zasadach świadczonych usług przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Dodatkowo, w razie pilnej potrzeby, kontakt z psychologiem zapewniony jest na podstawie zawartego porozumienia z dnia 15.10.2012 r. w sprawie świadczenia usług psychologicznych dla mieszkańców. DPS zapewnia kontakt z psychologiem w miarę potrzeb określonych przez zespół terapeutyczno – opiekuńczy lub na życzenie mieszkańca. Psycholog ma diagnozować i udzielać pomocy psychologicznej. Psycholog z którym zawarto porozumienie ma, zgodnie z oświadczeniem Dyrektora DPS, odpowiednie kwalifikacje, tj. ukończył Uniwersytet Wrocławski – Instytut Psychologii.

W Domu Pomocy Społecznej w Oławie nie prowadzi się rejestru wizyt mieszkańców ze specjalistami, które realizowane są wg potrzeb na bieżąco. Jednak wizyty u psychologów

odnotowywane są w Indywidualnych planach wspierania mieszkańca w opisach stanu mieszkańca (na bieżąco). W 2017 r. kontakt z psychologiem był do tej pory zapewniony 6 osobom: B.O. – 17.03.2017 r.; P.G. – 17.03.2017 r.; A.Ś. – 11.05.2017 r.; B.W. – 30.05.2017 r.; J.J. – 10.08.2017 r.; S.D. – 29.08.2017 r. – dane z wpisów w Indywidualnych planach wspierania mieszkańca.

Wnioski:

Dom Pomocy Społecznej w Oławie zapewnia mieszkańcom kontakt z psychologiem w miarę potrzeb. Spotkania odnotowywane są w Indywidualnych Planach Wspierania Mieszkańca.

VIII. WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA PRACOWNIKÓW ZESPOŁUTERAPEUTYCZNO- OPIEKUŃCZEGO

Zespoły terapeutyczno- opiekuńcze powołane są zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora DPS.

W skład Zespołów wchodzi następujące stanowiska pracy (według stanu na dzień kontroli):

- Kierownik działu opieki - 1 etat
- Pielęgniarka – opiekunka - 5 etatów
- Opiekunka - 22 etaty
- Pokojowa - 14 etatów
- Pracownicy socjalni - 2,20 etatu
- Terapeuta, rehabilitant - 2,80 etatu
- Kapelan - 0,17 etatu
- Pozostali (pracownik kuchni, Pracownik pralni, magazynier, konserwator, kasjer) - 2,90 etatu

Co łącznie daje 50,07 etatu.

Dodatkowo, oprócz pracowników DPS, w skład zespołów wchodzi wolontariusze, którzy wykonują świadczenia wolontarystyczne na podstawie porozumienia zawartego ze szkołami lub osobami indywidualnymi, w wielkości w przeliczeniu na pełny etat 5,95 etatu. Na dzień kontroli w Domu Pomocy Społecznej w Oławie przebywało 110 mieszkańców. W skład Zespołów Terapeutyczno- Opiekuńczych (wraz z wolontariuszami) wchodziło w przeliczeniu na pełny etat 56,02 etatu. Udział wolontariuszy w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w zespole (w przeliczeniu na pełne etaty) wynosi ok. 11 %. Natomiast wskaźnik zatrudnienia pracowników

zespołu terapeutyczno- opiekuńczego, z uwzględnieniem wolontariuszy, na dzień kontroli wynosi 0,51 na jednego mieszkańca.

Wnioski:

Zatrudnienie wolontariuszy w pracach zespołu terapeutyczno- opiekuńczego nie przekracza 30 % ogólnie zatrudnionych w zespole osób. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu na jednego mieszkańca jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej i wynosi nie mniej niż 0,5.

NIEPRAWIDŁOWOŚCI, WNIOSKI I ZALECENIA:

Na podstawie kontroli przeprowadzonej w Domu Pomocy Społecznej w Oławie stwierdzono, że jednostka realizuje usługi opiekuńcze i wspomagające i spełnia warunki w zakresie tych usług.

Dom zapewnia mieszkańcom:

- świadczenie pracy socjalnej,
- organizację zajęć terapeutycznych, w tym terapii zajęciowej,
- możliwość korzystania z punktu bibliotecznego, codziennej prasy i zapoznania się z przepisami prawnymi jednostki,
- organizację świąt i uroczystości okazjonalnych oraz umożliwia udział w imprezach kulturalnych i turystycznych,
- możliwość kontaktu z kapłanem,
- regularny kontakt z Dyrektorem Domu w określonych dniach tygodnia i godzinach, podanych do wiadomości w dostępnym miejscu,
- sprawienie pogrzebu, zgodnie z wyznaniem zmarłego mieszkańca Domu.

Dodatkowo w DPS zatrudniona jest odpowiednia liczba pracowników socjalnych w przeliczeniu na peny etat, Dom zapewnia mieszkańcom kontakt z psychologiem a wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno – opiekuńczego w przeliczeniu na pełny etat jest zgodny z przepisami prawa.

Nieprawidłowości:

Większych nieprawidłowości nie stwierdzono. Wątpliwości kontrolujących budzi fakt, że w rejestrze skarg i wniosków prowadzonym od 1998 r. odnotowano jedynie 3 skargi, co może

świadczą o tym, że mieszkańcy nie wiedzą o istnieniu takiego rejestru. Dodatkowo skarga Pana E.S. nie została zarejestrowana w związku z czym nie wiadomo jak sprawa została rozwiązana.

Poza tym spotkania ogólne z Dyrektorem nie są organizowane z częstotliwością określoną w regulaminach wewnętrznych, co może być traktowane jako nieprawidłowość, chociażby dlatego, że na jednym ze spotkań mieszkańców zasygnalizował potrzebę częstszych spotkań.

Zalecenia:

- 1. Poinformowanie mieszkańców o funkcjonowaniu w Domu Pomocy Społecznej w Oławie Rejestru skarg i wniosków (potwierdzenie zapoznania mieszkańców z Rejestrem potwierdzone ich własnoręcznymi podpisami).**
- 2. Bieżące prowadzenie Rejestru i odnotowywanie w nim każdej skargi oraz sposobu jej załatwienia.**
- 3. Przeanalizowanie w porozumieniu z mieszkańcami częstotliwości ogólnych spotkań z Dyrektorem, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na spotkania i dostosowanie pod te ustalenia procedur wewnętrznych (np. zmiana w Regulaminie samorządu Mieszkańców DPS w Oławie - § 22 ust. 3).**
- 4. Przeanalizowanie, w porozumieniu z rehabilitantem, potrzeby zakupu urządzeń do sali ćwiczeń (zapotrzebowanie na rotor automatyczny do ćwiczeń ręcznych i nożnych).**
- 5. Przygotowanie dla Starosty Oławskiego stanowiska Dyrektora DPS w Oławie odnośnie sprawy Pana Edwarda Strzelczaka opisanej w niniejszej notatce w pkt VI. Dlaczego skarga nie została odnotowana w Rejestrze skarg i uwag, co zrobiono w przedmiotowej sprawie?**

Bożena Ciechanowska
Z-ca Dyrektora PCPR w Oławie

Marta Kaczmar
Inspektor ds. księgowo - kadrowych